

Διοκλητιανού καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐπονομασθεὶς διὰ τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τροπαιοῦχος μεγαλομάρτυρ· παρίστησι δὲ τὸ ἰδανικὸν τοῦ ἀρχαίου ἡρώως Περούσεως.¹

Δι' ἐτέρων δὲ παραγράφων τοῦ αὐτοῦ Β. Δ. ὡς καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου 1867 κανονίζονται τὰ περὶ ἀνοκτίου, σφαιράς, κορδωνίων, διαστάσεων, μέτρων κτλ., τὰ ὅποια δὲν ἀναφέρονται ὡς διαφερόντα τὰ ἕρια τῆς συντόμου ταύτης διατριβῆς.²

Ἀξίαν πάσης προσοχῆς τὴν περὶ σημαίας μελέτην θεωροῦντες, εὐχόμεθα, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, ἵνα ἡ διατριβὴ ἡμῶν αὕτη γείνη ἀφορμὴ εἰς ἱκανοτέρας χεῖρας ἐκτενεστέραν καὶ τελειοτέραν τοῦ θέματος ἀνάπτυξιν καὶ μελέτην νὰ ἐπιχειρήσῃ.

Ἡμεῖς ἐπράξαμεν ἐρ' ὅσον ἡμῖν δύναμις ἦν, καὶ ὁ χρόνος ἐπέτρεπε.

ΕΜΜ. Α. ΜΩΧΑΜΕΤ.

Ἡ ἐπομένη διήγησις ἐσταχυολογήθη ἐκ τοῦ συγγράμματός τοῦ κ. Ἐρρίκου Στάνλεϋ, «Πῶς εὑρον τὸν Λιβιγκστὼν» ἐπιγραφόμενου. Ὁ κ. Στάνλεϋ, κατ' ἐντολήν καὶ δι' ἐξόδων τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος «Κήρυκος τῆς Νέας Ἰόρκης», ἀφοῦ ἀνήλθε τὸν Νεῖλον καὶ ἐπεσκέφθη τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν Καύκασον καὶ τὴν Περίαν ἀφίχθη εἰς Ἰνδίας, κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1870. Τὴν 12 Ὀκτωβρίου δὲ ἀνεχώρησεν ἐκ Βομβάης καὶ τὴν 6 Ἰανουαρίου 1871 ἀφίχθη δι' ἀμερικανικοῦ ἀλιευτικοῦ πλοίου εἰς Ζαγγίδαρ, μίαν τῶν ἐφορωτέρων νήσων τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐνταῦθα δὲ διοργάνωσε τὴν διὰ τὴν Κεντρικὴν Ἀφρικὴν ἐκδρομὴν τοῦ πρὸς εὑρεσιν τοῦ διασώμου ἄγγλου περιηγητοῦ, ἐν Ἀφρικῇ δὲ διέτριψεν ἀπὸ 23 Μαρτίου 1871 μέχρι τῆς 7 Μαΐου 1872. Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 12 τῆς Ἐστίας ἐδημοσιεύθη μακρὰ διατριβὴ περὶ τῆς ἐφημερίδος «Κήρυξ τῆς Νέας Ἰόρκης», ἐν τῷ ἀριθ. δὲ 24 βιογραφία τοῦ Λιβιγκστὼν. Σ. τ. Δ.

ΠΑΡΑ ΤΩ ΛΙΒΙΓΚΣΤΩΝ

Τῆ 40 Νοεμβρίου 1871 εὐρισκόμεθα εἰς τριακοσίων περίπου ὑαρκῶν ἀπὸ τοῦ χωρίου Οὐζιζὶ ἀπόστασιν· πανταχόθεν ἡμεθα περικυκλωμένοι ὑπὸ ἐγχωρίων, οἵτινες ἤρχοντο νὰ μᾶς εὐπροσδεχθῶσιν. Αἰφνης ἀκούω φωνήν :

— Καλὴν ἡμέραν, κύριε!

Ἐκπλαγείς διὰ τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον, ἐζήτησα νὰ εἶω τὸν ἐξαγαγόντα αὐτὸν ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ εἶδον πλησίον μου ἄνθρωπον μαῦρον ἀλλ' εὐθυμον καὶ ζωηρόν· ἔφερε μικρὸν ὑποκάμισον λευκόν, ἡ δὲ γνωφώδης αὐτοῦ κεφαλή ἦτο κεκοσμημένη διὰ λευκοῦ ἀμερικανικοῦ πανίου. Παρτηρήσας καλῶς αὐτὸν τὸν ἠρώτησα:

— Ποῖος εἶσαι;

— Εἶμαι ὁ Σούσης, ὁ ὑπηρετὴς τοῦ Διδάκτορος Λιβιγκστὼν, ἀπεκρίθη μειδιδῶν!

— Πῶς! ἐνταῦθα λοιπὸν εὐρίσκεται ὁ Διδάκτωρ Λιβιγκστὼν;

1. Περὶ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἴδε μελέτην τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ἐν τῷ Ἀττικῷ Ἡμερολ. τοῦ Εἰρ. Ἀσπινοῦ ἔτους 1872.

2. Ἴδε ταῦτα ἐν τῷ Στρατιωτικῷ (εἰσαγωγῆς) τοῦ κ. Ἀγάθωνος Βουγιόγκα τόμ. ἄ, σελ. 404—405, τ. γ', σ. 279 καὶ τ. ζ', σ. 99—100.

— Μάλιστα, κύριε.

— Εἰς αὐτὸ τὸ χωρίον;

— Μάλιστα, κύριε.

— Εἶσαι βέβαιος;

— Βεβαίωτατος, κύριε. Πρὸ τινῶν στιγμῶν ἤμην μετ' αὐτοῦ.

— Τρέξε ἀμέσως καὶ εἰπὲ πρὸς τὸν Διδάκτορα ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἔρχομαι.

— Πολὺ καλὰ, κύριε. Καὶ ἀνεχώρησεν ὡς παρᾶφρων.

Ἦδη εὐρισκόμεθα κατὰ διακοσίας περίπου ὑαρκῶς μακρὰν τοῦ χωρίου, τὰ δὲ πλήθη ἐγένοντο πυκνότερα καὶ ἐκόλων τὴν πορείαν ἡμῶν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Σούσης ἐπιστρέψας ἠρώτα τὸ ὄνομά μου· εἶχε γνωστοποιήσει πρὸς τὸν Διδάκτορα τὴν ἔλευσίν μου, ἀλλ' ὁ Διδάκτωρ ἐκπλαγείς δὲν ἐπίστευεν αὐτόν· ὅτε δὲ ἠρώτησε τὸ ὄνομά μου, ὁ Σούσης δὲν ἐγνώριζε τί νὰ εἶπη πρὸς αὐτόν· ἤρχετο λοιπὸν δρομαῖος ὅπως μάθῃ τὸ ὄνομά μου.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Σούσης ὁ Διδάκτωρ ἐπληροφορήθη ὑπὸ ἄλλων ὅτι πράγματι λευκὸς ἄνθρωπος ἤρχετο εἰς Οὐζιζὶ· οἱ Ἀραβες προύχοντες τοῦ Οὐζιζὶ μαθόντες τοῦτο συνήχθησαν πάντες πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Διδάκτορος· ἦσαν δ' οὗτοι ὁ Μωχαμέτ μπὶν Σαλῆς, ὁ Σαῦδ μπὶν Μαζήδ, ὁ Ἀβὴδ μπὶν Σουλεϊμάν, ὁ Μωχαμέτ μπὶν Γαρήβ καὶ ἄλλοι πολλοί· ὁ Διδάκτωρ ἰδὼν αὐτοὺς ἐζήτησε τῆς βεράνδας του, ὅπως ἐρωτήσῃ τὸ αἴτιον καὶ περιεβίη τὴν ἀφίξίν μου.

Ἐν τῷ μεταξῷ τὸ κιθάνιον ἡμῶν ἐσταμάτησε· διασχίσας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων μου ἔφθασα πρὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες ἰστάμενοι ἐσχημάτιζον ἡμικύκλιον, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο ὁ λευκὸς ἄνθρωπος. Προχωρήσας κατὰ δύο ἢ τρία βήματα, εἶδον τὸν Διδάκτορα· ἦτο ὠχρὸς· ἐφαίνετο λίαν κεκοπιαικῶς· εἶχε γενειάδα φαιάν· ἔφερε πῖλον κυανοῦν περιβεβλημένον χρυσὴν ταινίαν ἐφαρμένην, ἐπενδύτην μὲ ἐρυθρὰς χειρίδας καὶ ζεύγος φαιῶν περισκελίδων ἐκ βάμβακος. Ἐπεθύμουν νὰ τρέξω πρὸς αὐτόν· δὲν ἐτόλμων ὅμως νὰ πράξω τοῦτο ἐνώπιον τοσούτου πλήθους· ἐπεθύμουν νὰ δράμω εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ· ἀλλ' ἦτο Ἀγγλος, καὶ ἠγνούουν τίτιν τρόπον ἤθελε μ' εὐπροσδεχθῆ· εἰς τοιαύτην εὐρεθείς θέσιν ἐσκέσθη καλλίτερον νὰ πράξω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἡ δειλία ἢ ἡ ἀλαζωνεῖα ἤθελον μοὶ ὑπαγορεύσει· προσχώρησα λοιπὸν πρὸς αὐτόν, ἀπεκάλυφα τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπον

— Εἶσθε ὁ Διδάκτωρ Λιβιγκστὼν, ὡς ὑποθέτω;

— ΝΑΙ, ἀπάντησε μετὰ μειδιάματος, ὑψώσας τὸν πῖλόν του βραδέως.

Καλύψαντες ἀμφοτέρω τὴν κεφαλὴν δεξιού-μεθα ἀλλήλους, μεθ' ἃ λέγω·

— Εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, Διδάκτωρ, ὅτι Οὐ-τός μοι ἐπέτρεψε νὰ σᾶς ἴδω.